

3. Юрко О. О. Активізація артикуляційного апарату майбутніх учителів у класі “постановки голосу” / О. О. Юрко // Теорія і методика мистецької освіти. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 213 с. – С. 132-139.

Сиротюк Т. А., Черкун А. П. Критерии качества пения и мастерства певца.

В статье рассмотрены вопросы, которые касаются характеристик голоса, формирования мастерства певца и предложены упражнения для постановки голоса.

Ключевые слова: качество пения, мастерство певца, постановка голоса.

Sirotyuk T. A., Cherkun A. P. Criteria of quality of singing and trade of singer.

Questions, which touch descriptions of voice, forming of trade of singer and exercises are offered for the voice training, are considered in the article.

Keywords: quality of singing, trade of singer, voice training.

УДК 004:371.315.7

*Слабошевська Т. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова*

МЕДІАІНФОРМАТИЗАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ САМОСТІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ

У статті розглядаються поняття й проблеми медіаосвіти, медіасередовища освіти, інформатизації медіаосвіти й інформатизації освіти медіазасобами як елементи медіаінформатизації освіти. А також аспекти медіакультури, інформаційної субкультури, соціально-правові, метасистемні й кібернетичні аспекти застосування ресурсів мультимедіа, медіаЕОР.

Ключові слова: медіаосвіта, медіасередовище, медіаЕОР, медіакомпетентність, метакультура, педагогічна технологія.

Медіаінформатизація освіти (МІО) визначається як інформатизація освіти(ІО) медіазасобами – за допомогою медіаоб’єктів, медіатехнологій, компонентів медіасередовища, а також медіаметодів – методів підготовки й освітнього застосування медіаресурсів.

За змістом поняття МІО близьке поняттю інформатизації медіаосвіти (ІМО), що також характеризує сферу освітнього використання елементів медіасередовища. Однак між ними є істотні категоріальні й змістовні відмінності.

Категоріальні відмінності ІМО й МІО. Інформатизація медіаосвіти є явно вираженою частиною (підсистемою) інформатизації освіти: її предмет – це підпредмет інформатизації освіти. Оскільки її методи й засоби в назві не ідентифікуються, але передбачається, що вони є спадкоємними стосовно інформатизації освіти, природно розвиваючись у відповідності зі специфікою медіаосвіти і його медіасередовища.

Медіаінформатизація освіти ідентифікується як самостійна інформаційно-освітня сфера, предметом якої по визначенню є вся освіта. Вона має власну значимість і, отже, повинна мати власні цілі, методи, засоби, форми. Причому стратегічна мета МІО ідентична ІО: забезпечення якісного розвитку освіти й переходу його в стан, відповідне до інформаційного суспільства.

МІО можна розуміти як:

- одна з нових форм інформатизації освіти з якісно іншими методами й засобами;
- новий, якісно інший стан ОІ з новими методичними підходами, що виражають спрямованість на всебічне використання медіаресурсів, впровадження їх в освітній процес як засобів й предметів навчання з метою досягнення особистісних результатів.

Змістовні особливості ІМО й МІО. Інформатизація медіаосвіти більшою мірою спрямована на розвиток не технологічного аспекту, а педагогічного.

Медіасередовище освіти в якому зосереджені соціокультурні ресурси медіаосвіти, є середовищем медіаосвітньої взаємодії, відображуючи його мету, специфіку, вимоги, тенденції, яке містить мультимедійні ЕОР (елементи освітніх ресурсів) і елементи загального (суспільного) медіасередовища, його інформаційних компонентів та інфраструктури – преси, ЗМІ, Інтернету, аудіовізуальних засобів відображення масової інформації (“мас-медіа”).

На відміну від ІОС (інформаційно-освітнього середовища) [2], де інформаційні ресурси мають освітнє призначення, ресурси медіасередовища, використовувані в освітніх цілях, беруться в готовому виді з відповідним розширенням їх сфери застосування, та навпаки ресурси суспільного медіасередовища, використовувані в освітніх цілях, можуть братися в готовому виді з відповідним розширенням їх сфери застосування. Однак ці медіаресурси, будучи продуктами загальної інформатизації, не зобов'язані містити всі необхідні складові ЕОР як спеціалізованого засобу навчання (функціональну, організаційну й методичну). Тому вони вимагають певної адаптації для використання в медіаосвіті, у результаті якої здобувають супровідне й методичне доповнення для забезпечення ефективності взаємодії з ними суб'єктів освіти й отримують статус ЕОР.

Найважливіше значення для ІМО має педагогічний аспект:

- розгляд медіаресурсів як засобів досягнення предметних, метапредметних, загальноосвітніх результатів, формування відповідних компетентностей суб'єктів освіти;
- розгляд медіасередовища освіти і її елементів як предметів соціокультурного виховання й інформаційної освіти суб'єктів в аспекті формування особистісних результатів – медіакультури, інформаційної культури (ІСК) суб'єктів освіти;
- розгляд медіазасобів у контексті ефективності, раціональності й безпеки освітньої взаємодії з ними;
- формування й розвиток методичної системи медіаосвіти з опорою на медіасередовище освіти.

Тобто педагогічний аспект ІМО мають виражаючи його складові:

- методологічний аспект – визначення підходів, принципів, структури медіасередовища освіти й медіасередовищної освітньої взаємодії, концепції методичної системи ІМО;
- навчально-педагогічний аспект – розвиток медіасередовища й її абстрактного представлення як засобів формування медіакомпетентності, критичного відношення до інформації, предметної й інформаційної компетентності суб'єктів освіти;
- соціокультурний і соціально-правовий аспекти – розвиток інформаційно-освітньої взаємодії з медіасередовищем у контексті формування медіакультури, культури медіабезпеки, розвитку інформаційно-соціальної та інформаційно-правової культури;
- системний (метасистемний, системологічний) аспект – розвиток метасистемних і інтеграційних зв'язків різних компонентів медіасередовища освіти, особистих медіасередовищ суб'єктів освіти, медіасередовищ освітніх установ (ОУ).

Усі ці аспекти ІМО поширюються й на всю сферу інформатизації освіти [3].

Ключовими поняттями в особистій взаємодії з медіасередовищем освіти є:

- 1) особиста медіакомпетенція – область прав, можливостей і обов'язків особистості по доступу до медіасередовища та використанню його об'єктів як суб'єкта суспільства, загального й спеціалізованого середовища. У той же час це певна педагогічна норма, стандарт медіакомпетентності. Він необхідний для керування із сторони педагогічної системи й самоврядування формуванням і розвитком особистого медіасередовища суб'єкта на підставі визначення й самовизначення, регулювання й саморегулювання, і виражається в змісті цього середовища. Тобто особиста медіакомпетенція – фактор педагогічної системи, який сприймається суб'єктом як елемент його особистого медіасередовища;

2) особиста медіакомпетентність – це результат освоєння знань і вмінь суб'єкта по роботі з медіаоб'єктами (об'єктами медіасередовища): пошуку, передачі й продуктивному використанню в аспекті “присвоєння” їх змісту й отримання похідної інформації; це також здатність до адаптації до умов медіасередовища. Цей розвиток суб'єкта на підставі особистої медіакомпетенції і її особистісний образ як педагогічної норми;

3) особиста медіакультура суб'єкта містить у собі субкультуру діяльності в медіасередовищі й субкультуру сприйняття медіаінформації. Вона виражає рівень розвитку особистості, її здатність до сприйняття, аналізу, оцінки медіаоб'єктів, медіаторчність, засвоєнню знань середовища й формуванню особистих знань за посередництвом медіасередовища.

Під критичним відношенням суб'єкта до інформації розуміється:

– інваріантну здатність суб'єкта до оцінки й аналізу нової для нього інформації на предмет її об'єктивності й вірогідності, етичної коректності, відповідності дійсності, соціокультурним і моральним цінностям;

– уміння до диференціації інформації середовища на предмет її корисності для свого соціально обумовленого особистого розвитку, застосовності.

Критичне відношення до інформації – необхідна умова критичного мислення, спрямованого на розвиток суспільства, його інформаційних ресурсів, знань і культури суб'єкта, що й виражає здатність, до аналізу й синтезу інформації.

Ці інваріантні властивості суб'єкта вважаються найважливішими результатами медіаосвіти. Однак вони не є самоціллю: головна їхня гідність у застосуванні в освіті, предметному навчанні, у розвитку й саморозвитку особистості. Тому медіаосвіту слід розуміти як формування медіакомпетентності й медіакультури плюс продуктивне використання на їхній основі ресурсів медіасередовища в освітньому процесі. Інакше кажучи, медіаосвіта – це медіаосвітні взаємодії і його інваріантні результати – загальноосвітні, соціокультурні, особистісні.

Тому завданням ІМО є оптимізація взаємодії сфери освіти з медіасередовищем суспільства, адаптація медіаресурсів і розширення тим самим медіасередовища освіти. Отже, ІМО виконує в певній мірі функції медіаінформатизації освіти (МІО). Однак у МІО ці функції значною мірою розширюються.

У той же час медіакомпетентність і медіакультура, як інформаційні поняття, тісно пов'язані з інформаційною компетентністю й інформаційною субкультурою, по суті, є їхніми складовими. Отже, медіаосвіта повинна опиратися на навчання інформатиці й соціально-правовій інформатиці, а інформатизація медіаосвіти – на методику цього навчання.

Медіаінформатизація освіти – це інтегрована комбінація технологічного й педагогічного аспектів інформатизації освіти, що мають відношення до поняття “медіа”.

У широкому плані предметом МІО є вся сфера освіти, у вузькому плані – середовище, породжуване навчально-освітніми процесами й взаємодією, пов'язаними з ресурсами мультимедіа й медіасередовищем освіти. Сфера, породжувана навчально-освітніми процесами й освітньою взаємодією із цим середовищем, замикається з інформаційною освітою – стає його системним компонентом, стержневим елементом якого є навчання соціально-правової інформатики.

Оскільки це середовище (предмет МІО) містить медіасередовище освіти, то всі аспекти МІО є розширенням аспектів ІМО.

Розширення технологічного аспекту в МІО – це розгляд мультимедійних ресурсів не тільки з позиції медіаосвіти, але й із загальноосвітніх позицій, з позиції предметного навчання – як базових засобів цього навчання, електронних підручників і навчальних посібників. Що до цього поняття “медіаінформатизація освіти” означає вибір напрямку на якісно новий тип навчальних засобів, що доповнюють, а інколи замінюють традиційні паперові підручники. Тобто в даному словосполученні “медіа” сходиться до понять “мультимедіа” і “гіпермедіа”.

Гіпермедіа розуміється як комбінація можливостей мультимедіа й гіпертексту, де гіпертекст – зміст, що володіє складною структурою внутрішніх і зовнішніх посилань; мультимедіа – мультиформатне представлення матеріалу, що забезпечує можливість його мультиобразного сприйняття.

Таким чином, мультимедійний (гіпермедійний) електронно-освітній ресурс, або медіаЕОР, у якості продукту МІО – це спеціалізований електронний ресурс у формі мультимедіа й гіпертексту, що має освітнє призначення, який задовольняє всім вимогам державного освітнього стандарту, та володіє самостійною освітньою цінністю як засіб предметного навчання.

Однак підготовка медіаЕОР ставиться не тільки до технологічного, але й до педагогічного аспекту ІО. В основі діяльності по розробці, впровадженню й застосуванню медіаЕОР в освітньому процесі лежить реалізація педагогічної системи, яка розвивається під впливом цієї діяльності і її результатів. МедіаЕОР виступає в якості нової системи засобів і умов, що гарантують досягнення освітніх цілей, виражених у педагогічних технологіях.

Таким чином, медіаЕОР – це реалізація педагогічної технології засобами інформатизації, комп'ютеризації, телекомунікації. У той же час методика створення й застосування медіаЕОР породжує нові педагогічні технології, що реалізують нові (сучасні) форми освітньої взаємодії. Ці нові технології, залишаючись за змістом педагогічними, здобувають форму інтелектуальних інформаційно-комунікаційних систем.

Виходячи з вищезазначеного обов'язковим є наявність трьох складових медіаЕОР: інтелектуальної – бази навчальних знань, абстрактних компетентностей; комунікаційно-організаційної – системи керування інтелектуальною базою, взаємодією з суб'єктом навчання; методичної – системи відтворення навчальних знань.

Тобто знання медіаЕОР зобов'язані бути “саморозгортаючимися” за рахунок доповнення навчальних знань “керуючими” та методичними знаннями.

На відміну від ЕОР медіасередовище освіти, методична складова медіаЕОР повинна бути не додатковим компонентом, а базовим, внутрішнім компонентом цього ЕОР, що підготовлюється разом з ним у якості підсистеми єдиної цілісної навчально-освітньої системи відповідно до його призначення.

Таким чином, педагогічний аспект у МІО також суттєво розширюється в порівнянні з ІМО. Головне при створенні медіаЕОР – не його технологічні властивості, аудіовізуальні й анімаційні представлення, характеристики дизайну й ефектів відображення інформації, а забезпечення досягнення планованих освітніх результатів, реалізованих ним педагогічних технологій. У більш широкому плані, це досягнення збалансованої відповідності між можливостями медіаЕОР і педагогічними технологіями, що розвиваються разом з ними. Тобто необхідна методологічна інтеграція мультимедійних і педагогічних технологій, продуктами якої будуть педагогічні медіатехнології, або мультимедійні технології, що забезпечують досягнення освітніх цілей.

Один із перших у сфері створення й застосування медіаЕОР, мультимедійно-гіпермедійних підручників Г. М. Нурмухамедов ставить в основу саме відповідний розвиток педагогічних технологій, вважаючи, що технології гіпермедіа перетворюють педагогічні технології. Електронний підручник на основі гіпермедіа в корені міняє використання сучасних педагогічних технологій [5].

В основу технологій медіаЕОР покладено підвищення якості образного сприйняття навчальної й соціокультурної інформації за рахунок включення в роботу максимально можливої кількості органів почуттів суб'єкта освіти. Підвищення цієї якості і є основним предметом дослідження (в аспекті розвитку й застосування) сучасних педагогічних технологій.

Усе це означає посилення значимості методологічного аспекту МІО й інших, що виражають його аспекти. Розширення методології МІО в порівнянні з ІМО відноситься, зокрема, до наступного:

– розвиток методики проектування й розробки медіаЕОР у контексті їх специфікації й поділу праці – спеціалізації, відповідальності й інформаційних прав виконавців (кібернетичні й соціально правові аспекти ІО [4]);

– розвиток методики застосування медіаЕОР у якості засобів (ресурсів) освітнього середовища (ІОС) і предметів навчання в контексті їх ефективного, правомірного й безпечного використання, розвитку ІСК [2; 3] (навчально-педагогічний аспект);

– розвиток методології розробки педагогічних медіатехнологій, відповідних до тенденцій розвитку медіаЕОР. Педагогічні технології є самостійним предметом методологічного дослідження. У сучасній педагогіці вони визначаються неоднозначно. Але в кожному разі вони називаються засобами реалізації досягнення педагогічних цілей.

Педагогічна технологія є в сучасній освіті завершальним етапом у системно-діяльнісному представленні методу, прийом навчання на підставі різноманітних форм передачі й сприйняття навчальної інформації. Досягнення освітньої мети припускає наявність абстракції (абстрактного процесу), упорядкування, структуризації, алгоритмізації й систематизації.

Педагогічна медіатехнологія припускає наявність системної логічної моделі штучного інтелекту. Тому в методології МІО усе більш істотну роль будуть відігравати системні, метасистемні й системологічні аспекти – розгляд об'єктів і явищ із позицій системного підходу, системного представлення й загальної теорії систем [3].

По визначенню японського педагога Т. Сакамото, педагогічна технологія являє собою впровадження в педагогіку системного способу мислення, який він називає систематизацією освіти [цит. по 1, с. 17].

По суті, у цьому визначенні виражені концептуальні ідеї розвитку ІО (МІО в тому числі) і реалізації системного підходу в освіті, інакше кажучи, “систематизація освіти” – це реалізація метасистемних аспектів ІО (МІО) і, опосередковано, сфери освіти, що виражається у формі нових інформаційно-педагогічних технологій.

Традиційно педагогічна технологія вважалася керуючим і змістовним елементом у навчальній взаємодії вчителя й учня при передачі-сприйнятті навчальної інформації. У педагогічній медіатехнології вчитель має можливість здійснювати опосередковане керування – оцінювати, корегувати, направляти. Однак на ньому лежить завдання підготовки (забезпечення готовності) до самостійної продуктивної взаємодії з медіаЕОР у рамках цієї технології, при реалізації свого індивідуального освітнього шляху. Тобто медіаЕОР дозволяє, в певній мірі, звільнити вчителя від “рутини” освітньої взаємодії й зосередитися на вирішенні дидактичних проблем.

Висновки. Отже, оскільки медіасередовище освіти включається в предмет медіаосвіти, то всі аспекти ІМО, що відносяться до цього середовища, зберігають свою актуальність. Засоби освітнього медіасередовища (елементи, ресурси, медіаоб'єкти) органічно впроваджуються в медіаЕОР при його підготовці, отримуючи в ньому “нове життя” і нову якість.

Це веде до посилення внутрішніх зв'язків у медіасередовищі освіти, розширенню сфери його відносин із суб'єктами освіти і як наслідок до посилення метасистемних, соціокультурних і соціально-правових аспектів ІМО й медіаосвіти. Це веде також до розширення медіасередовища освіти за рахунок залучення додаткових ресурсів медіасередовищ суспільства з метою впровадження їх у нові медіаЕОР.

Оскільки системи мультимедіа, медіаЕОР стають невід'ємною частиною сучасної освіти (у якості засобів і предметів навчання), то поняття медіаосвіти як підсистеми загальної освіти суттєво розширюється. У такому розширеному розумінні медіаосвіти поняття ІМО й МІО поєднуються.

Відповідність освіти стану інформаційного суспільства означає, зокрема, відповідність ІО рівню розвитку постіндустрії цього суспільства, у тому числі рівню розвитку його ІТ-індустрії. Оскільки сучасна ІТ-індустрія характеризується інтелектуальними медіатехнологіями (мультимедіа, гіпермедіа, медіаресурсами), та

магістральним шляхом розвитку ІО – це впровадження в освіту медіаметодів, медіатехнологій, медіаЕОР. Це саме й означає перехід ІО на якісно новий рівень – стан медіаінформатизації освіти. Перехід у цю якість буде означати відповідність ІО (МІО) рівню розвитку інформаційного суспільства й забезпечить “систематизацію освіти” (Т. Сакамото) – перехід на системний (метасистемний) рівень мислення, діяльності, обізнаності.

Використана література:

1. *Клюева Н. В.* Программы социально-психологического тренинга / Н. В. Клюева, М. А. Свистун. – Ярославль, 1992.
2. *Коротенков Ю. Г.* Информационная образовательная среда основной школы / Ю. Г. Коротенков. – <http://www/academy.it.ru>.
3. *Коротенков Ю. Г.* Методологический компонент информатизации образования в аспекте его взаимосвязи с научно-методической системой обучения социально-правовой информатике / Ю. Г. Коротенков // Ученые записки ИИО РАО. – 2011. – Вып. 36.
4. *Коротенков Ю. Г.* Информатизация образования как социальный процесс: монография / Ю. Г. Коротенков, А. Ю. Лазебникова. – М.: ИСМО РАО, 2010.
5. *Нурмухамедов Г. М.* Технологии гипермедиа преобразуют педагогические технологии / Г. М. Нурмухамедов // Состояние и перспективы развития общеобразовательного курса информатики. – М.: ИСМО РАО, 2011.

Слабошевская Т. Н. Медиаинформатизация как элемент самостоятельной информационно-образовательной сферы.

В статье рассматриваются понятия и проблемы медиа образования, медиа среды образования, информатизации медиа образования и информатизации образования медиа средствами как элементы медиа информатизации образования. А также аспекты медиа культуры, информационной субкультуры, социально-правовые, мета системные и кибернетические аспекты применение ресурсов мультимедиа, медиа ЭОР.

Ключевые слова: медиаобразование, медиасреда, медиаЭОР, медиакомпетентность, метакультура, педагогическая технология.

Slaboshevska T. N. Media informatizatsiya as part of independent news and educational services.

The paper examines the concepts and problems of media education, media environment education, information media education and information of education as a media negotiation Components media informedion education. As well as aspects of media culture, information subculture, social, legal, and meta system cybernetic aspects of the use of multimedia resources, media EER.

Keywords: media education, media environment, media EER, media competence, meta culture, educational technology.

УДК 378

Таточенко В. І.
Херсонський державний університет

ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ЯК ДОПОВНЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙНИХ НАПРЯМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ЦІЛЕЙ ОСВІТИ

Стаття присвячена актуальним проблемам формування методичної компетентності майбутніх вчителів математики як доповнення освітніх інноваційних напрямів реалізації сучасних цілей освіти.

Ключові слова: формування, методична компетентність, освітні інноваційні напрями, сучасні цілі освіти.